

Beata Sałęga-Bielowicz

- „Język polski? Chcę i mogę!” Jak uczynić moc z chcieć;-)

Edyta Gałat, Beata Sałęga-Bielowicz: Język polski? Chcę i mogę! część I i II, Kraków, Universitas 2018, 2019

<https://universitas.com.pl/produkt/3659/Jezyk-polski-Chce-i-moge-Czesc-I-A1/>

<https://universitas.com.pl/produkt/3780/Jezyk-polski-Chce-i-moge-Czesc-II-A1+/>

Koncepcja podręcznika

- Podręcznik jest propozycją przeznaczoną dla poziomu A 1.
- Podręcznik wpisuje się w nurt podejścia komunikacyjnego, którego celem jest rozwijanie kompetencji komunikacyjnej uczących się, rozumianej jako umiejętność posługiwania się językiem obcym poprawnie pod względem językowym i adekwatnie do kontekstu sytuacyjnego.
- Ważny więc jest zarówno rozwój sprawności językowych (słuchania, mówienia, pisania i czytania), jak i leżących u ich podłoża – kompetencji lingwistycznych (gramatycznej, leksykalnej, fonologicznej i ortograficznej), o co zadbano w przygotowywanej pozycji.

大连外国语大学
Dalian University of Foreign Languages

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA - miejsce gramatyki w nowym ujęciu podejścia komunikacyjnego

Obecnie wydaje się, że po wielu latach w glottodydaktyce przyszedł czas refleksji nad potrzebą uczenia gramatyki, nie tylko w odniesieniu do języków fleksyjnych. „Euforia nauczania języka bez gramatyki przerodziła się w przekonanie, że w nauczaniu zinstytucjonalizowanym nie można obejść się bez refleksji nad formami gramatycznymi, dlatego też dziś gramatyka powraca do klas w postaci działań metajęzykowych w służbie komunikacji (podejście komunikacyjne i ukierunkowane na działanie)” (Janowska I., Rabiej A.(2015), *Zadanie jako forma wspierania refleksyjnego nauczania gramatyki*, „Neofilolog”, 2014, nr 43, s. 235-243. w: B. Sałęga – Bielowicz: *Nauczanie gramatyki w podejściu komunikacyjnym na najniższym poziomie zaawansowania – uwagi praktyka*, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Didacticam Litterarum Polonarum et Linguae Polonae Pertinentia VII* (2016),s. 164-17.

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA - miejsce gramatyki w nowym ujęciu podejścia komunikacyjnego

- W ślad za nowym widzeniem gramatyki w podejściu komunikacyjnym dowartościowano komponent gramatyczny w podręczniku, a owo dowartościowanie polega na jasnej, przejrzystej i przyjaznej prezentacji struktur gramatycznych, opatrzenie jej dużą liczbą urozmaiconych ćwiczeń zarówno w lekcjach zasadniczych, powtórzeniowych, jak i w zeszycie ucznia. Ćwiczenia te pokazują struktury w naturalnych kontekstach, a nie, jak to często ma miejsce w podręcznikach – w izolowanych zdaniach.

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA – ELEMENTY WYRÓŻNIAJĄCE

Wyróżnikami przygotowywanego podręcznika, gdy zestawić go z innymi pomocami przeznaczonymi dla początkujących są:

- nieco bardziej rozbudowany komponent gramatyczny;
- oparcie leksykalnych treści nauczania na korpusie słownictwa opracowanym na listach frekwencyjnych opracowanych na potrzeby dydaktyki języka polskiego jako obcego, uwspółcześnionych przez A. Seretny (A. Seretny, *Kompetencja leksykalna uczących się języka polskiego jako obcego w świetle badań ilościowych*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2011.);

大连外国语大学
Dalian University of Foreign Languages

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA – ELEMENTY WYRÓŻNIAJĄCE

nauczanie podsystemów języka i sprawności językowych w układzie zintegrowanym (E. Lipińska, A. Seretny, *Integrowanie kompetencji lingwistycznych w glottodydaktyce. Na przykładzie nauczania języka polskiego jako obcego*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2013.).

大连外国语大学
Dalian University of Foreign Languages

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA – zgodność z istniejącymi programami nauczania

- Treści nauczania w „*Język polski-Chcę i mogę!*” są zgodne z *Programami nauczania języka polskiego. Poziomy A1-C2 (Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C2. Praca zbiorowa, Kraków 2011)*, choć ze względu na zmieniający się profil uczącego się, wybiegają nieco poza poziom A1 (obecnie większość uczących się to osoby zza naszej wschodniej granicy)

TREŚCI NAUCZANIA – rozkład

- 9 jednostek lekcyjnych w pierwszej części, 6 w drugiej każda zakończona zakładką: Poznajemy Polskę☺;
- 3 lekcje powtórzeniowe w I cz., dwie w drugiej (tu dodatkowo suplement-suplement zawierający mieszane ćwiczenia z gramatyki, słownictwa i kilka czytanek nieopatrzonych ćwiczeniami) po każdym trzech jednostkach;
- W każdej części lekcja nieopatrzona numerem: Świątujemy w Polsce!
- Do pierwszej części dołączony alfabet jako osobne kartki z miejscem na notatki oraz zestawieniem koniugacji i przykładowych połączeń składniowych oraz z liczebnikami głównymi i porządkowymi
- Do drugiej części dodatkowe tablice z: parami aspektowymi z podaniem koniugacji oraz tablice z czasownikami w odmianie w czasie przeszłym
- Zeszyt ćwiczeń (do każdej lekcji).

TREŚCI NAUCZANIA

- Treści socjokulturowe przemycane są „przy okazji” w całym podręczniku.
- Wykorzystywane są materiały autentyczne takie jak mapy, aplikacje, formularze, bilety on-line czy teksty z portali internetowych.
- Grafika nawiązuje do znanej uczącym się grafiki facebooka, bloga i innych form współczesnej komunikacji.

TREŚCI NAUCZANIA – obszary tematyczne

- Gramatyka
- Fleksja przymiotnika, rzeczownika, zaimka osobowego (M, D, B, N, Msc, C – tylko zaimki osobowe)
- Fleksja czasownika
- Aspekt
- Czasy
- Przymiotnik vs. Przysłówek
- Funkcje składniowe czasowników i przyimków
- Liczebniki główne i porządkowe
- Słowotwórstwo
- Słownictwo
  - Człowiek (dane personalne, wygląd zewnętrzny, ubranie, cechy charakteru, emocje);
  - Rodzina;
  - Życie codzienne (rutyna dnia, pory dnia, przedmioty codziennego użytku);
  - Sposoby spędzania wolnego czasu (zainteresowania i sport)
  - Mieszkanie (wyposażenie, rodzaj pomieszczeń, wynajmowanie);
  - Miejsca (rodzaj miejscowości, podstawowe instytucje, rodzaje budynków);
  - Środki transportu;
  - Praca (zawody)
  - Edukacja (rodzaje szkół, nazwy przyborów szkolnych);
  - Żywnienie (artykuły spożywcze, dania, nakrycia stołowe);
  - Zakupy (sklepy, towary, miary i pieniądze);
  - Zdrowie i higiena osobista (samopoczucie, części ciała, choroby)
  - Środowisko naturalne (pory roku, pogoda, podstawowe nazwy roślin i zwierząt)

Katalog funkcjonalno-pojęciowy i role komunikacyjne

- **Kontakty społeczne**
- **Funkcje informacyjne i mediacyjne**
- **Funkcje działania**
- **Funkcje modalne**
- **Funkcje oceny**
- **Funkcje ekspresywne**
- **Wyrażanie pojęć ogólnych**
- **Przebieg rozmowy**
- **Struktura wypowiedzi**
- **Nieznajomy, znajomy, kolega, przyjaciel**
- **Członek rodziny, gość**
- **Turysta**
- **Uczeń, student**
- **Klient, konsument**

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

- **Bohaterzy – rodzina Różyckich i ich bliscy, przyjaciele, znajomi;**
- **Miejsce – gdzieś w Polsce;**
- **Wnętrze okładki – prezentacja głównych bohaterów;**
- **Ikonki zapowiadające ćwiczone podsystemy i sprawności;**
- **Wewnętrzny podział jednostek lekcyjnych zapowiadający podsystemy i sprawności;**

大连外国语学院
Dalian University of Foreign Languages

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA- Ikonki

Czytanie

Pisanie

Wymowa

Słuchanie

Praca w parach

Gramatyka

Mówienie

Słownictwo

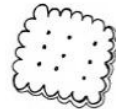

Praca ze słownikiem

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA - Alfabet

Przykłady realizacji

A, a		autobus	H = ch, h = ch		hotel
Ą, ą		ząb	I, i		igła
B, b		banan	J, j		jabłko
C, c		cytryna	K, k		kiwi
Ć = ci, ć = ci		ciastko	L, l		lody
			Ł, ł		łyżka

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - podział wewnętrzny lekcji

Język polski, co to jest? Lekcja 1

MÓWIENIE   SŁOWNICTWO   GRAMATYKA   PISANIE/ORTOGRAFIA

The comic strip consists of three panels. The first panel shows a teacher pointing to a chalkboard that says 'Język polski lekcja 1'. A speech bubble above her says 'Proszę napisać!'. The second panel shows two students talking; one says 'Proszę mówić wolniej!'. The third panel shows a teacher showing a piece of paper with '1. mmm' and '2. nnn' to two seated students, with a speech bubble saying 'Proszę przeliterować!'.

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - prezentacja gramatyczna

	mianownik: kto? co? – liczba pojedyncza		
	rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
	<i>kto? co?</i>		
(rzeczowniki)	(spółgłoska) student/pies/stół UWAGA! mężczyzn a , koleg a , poet a , tat a	-a mam a /torb a /córka -i pani (spółgłoska) noc/sól/ powieś ć /rzecz	-o, -e, -ę, -um dzieck o /zadanie/ imię/centrum
(zaimki osobowe/ wskazujące)	on/pan ten	ona/pani ta	ono to
(przymiotnik)	<i>jaki?</i> -y/*-i mały wysoki* *i zawsze po k, g	<i>jaka?</i> -a mała wysoka	<i>jakie?</i> -e/*-ie małe wysokie* *i zawsze po k, g

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - ćwiczenia do wcześniej prezentowanej gramatyki

Ćwiczenie 22a

Proszę wpisać właściwą formę przymiotnika.

Przykład: *miła* sąsiadka (miły, -a, -e)

1. .... jabłko (zielony, -a, -e)
2. .... torebka (brązowy, -a, -e)
3. .... kolega (dobry, -a, -e)
4. .... imię (ładny, -a, -e)
5. .... mężczyzna (młody, -a, -e)
6. .... komputer (stary, -a, -e)
7. .... centrum (nowoczesny, -a, -e)
8. .... brat (mądry, -a, -e)
9. .... siostra (niski, -a, -e)
10. .... noc (ciepły, -a, -e)
11. .... pani (wysoki, -a, -e)
12. .... rzecz (drogi, -a, -e)

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - inne ćwiczenia

Ćwiczenie 15

Proszę wpisać w ramki brakujące słowa do bloga Joasi, a następnie przeczytać tekst.

szczupta, mam, muszę, wesoła, długie, Znam, studiujemy, ~~Co za~~

Blog Joasi:

Hejka! ~~Co za~~ dzień! Nie ..... czasu, a muszę spotkać się z moją przyjaciółką Magdą. .... Magdę już osiem lat. Ona nie jest ani ....., ani gruba. Jest też wysoka. Ma brązowe, ... włosy, niebieskie oczy i jest bardzo ....., lubi się uśmiechać (☺). Razem ..... i teraz mamy pisać prezentację, więc ..... do niej zadzwonić albo napisać na fejsie* (facebooku).

*Tak mówimy po polsku nieoficjalnie

Ćwiczenie 16

Proszę wysłuchać dialogu i zdecydować, która informacja jest prawdziwa (P), a która nieprawdziwa (N).

0. Joasia dzwoni do kolegi.	P	N
1. One muszą się spotkać jutro.	P	N
2. Magda proponuje spotkanie po południu.	P	N
3. Joasia nie ma czasu po południu.	P	N
4. Joasia bierze notatki.	P	N
5. One spotkają się w barze obok uniwersytetu.	P	N

Ćwiczenie 17

Proszę uzupełnić słowami z ramki.

mam, moja, imię, w, jesteśmy, na

Mam na ..... Tadeusz
i ..... 70 lat. Ja i .....
żona Zofia .....
emerytami. Mieszkamy
..... Krakowie ..... ulicy
Wesołej 5.

ja → mój syn, moja córka
ona → jej syn, jej córka

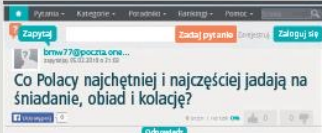

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - wykorzystanie materiałów autentycznych

GRAMATYKA
CZYTANIE
PISANIE
SŁUCHANIE
MÓWIENIE

Ćwiczenie 17
Proszę przeczytać krótkie wypowiedzi: co Polacy jedzą na śniadanie, obiad i kolację i uzupełnić tabelę.

Co Polacy najchętniej i najczęściej jadają na śniadanie, obiad i kolację?

Odpowiedzi

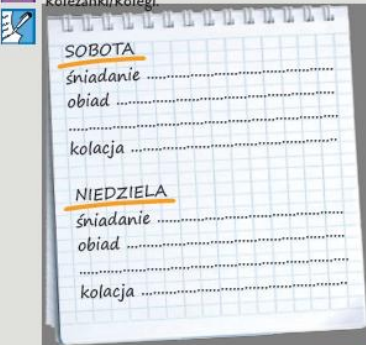
lol3: każdy coś innego. śniadanie: miska kanapka z serem obiad ziemniaki kolacja kanapka z pomidorem XD

marvello: Na śniadanie jajecznicę. Na obiad schabowy z ziemniaczkami i bigosem. Na kolację kisiel

22natala4: na śniadanie wyjdzie mi się że: jajecznica, chleb z masłem i szynką lub czymś innym lub płatki z miodłem; obiad: dewolaj, schabowy, ziemniaki, fast food; kolacja: chleb

blocked: śniadanie- płatki; Obiad- kotlet, ziemniaki, mizeria/surówka; kolacja-kanapki

Ćwiczenie 18
Proszę przygotować weekendowe menu dla koleżanki/kolegi

	lol3	marvello	22natala4	blocked
śniadanie	.....	.....	jajecznica, chleb z masłem i szynką.	płatki
obiad	.....	..... i bigosem	dewolaj, fast food	.....
kolacja	..... z pomidorem	kisiel	.....	mizeria/surówka

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - wprowadzanie słownictwa

 <p>tańczyć</p>	 <p>gotować</p>	 <p>oglądać (film, telewizję)</p>	 <p>zwiedzać</p>	 <p>pracować w ogrodzie</p>	
 <p>czytać książki/gazety</p>	 <p>robić zakupy</p>	 <p>spać</p>	 <p>podróżować</p>	 <p>jeździć na nartach</p>	
 <p>słuchać muzyki</p>	<p>chodzić do...</p> <p>kina</p> <p>teatru</p> <p>pubu</p> <p>restauracji</p>			 <p>odpoczywać</p>	 <p>sprzątać</p>

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - wprowadzanie słownictwa

 Ćwiczenie 5
Proszę uzupełnić.

Grać w... / Grać na...?

saksofonie, karty, piłkę nożną,
tenisa, fortepianie, hokeja,
siatkówkę, szachy, skrzypcach

Grać w szachy, ...

Grać na gitarze, ...

 Ćwiczenie 6
Proszę połączyć dwie kolumny.

Lubię...

1. jeździć	a. po Internecie
2. oglądać	b. na gitarze
3. surfować	c. na rowerze
4. grać	d. zakupy
5. słuchać	e. do restauracji
6. robić	f. w piłkę
7. chodzić	g. muzyki
	h. telewizję

 Ćwiczenie 7
Proszę odpowiedzieć na pytania.

Przykład: Czy lubisz czytać?..... Tak, bardzo lubię czytać.

1. Dokąd można chodzić? .....
2. Na czym można grać? .....
3. Czy uprawiasz sport? Jaki? .....
4. W co można grać? .....
5. Na czym można jeździć? .....

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - komunikacja

Ćwiczenie 5

Proszę powiedzieć: Jak wygląda dzień osób na zdjęciach: co robią rano, w ciągu dnia, po południu, wieczorem? Czy w weekend mają wolny czas? Jak wygląda weekend Marka, Ewy, Michała i Michaliny?

Michalina jest studentką, studiuje.

Marek jest sportowcem, biega.

Ewa jest lekarką, leczy.

Michał już nie pracuje.

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - poznajemy Polskę

Poznajemy Polskę :-)

Pozdrowienia z Bolesławca!

BOLESŁAWIEC

Gdzie: województwo dolnośląskie.
Zabytki: miasto, kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja, mury obronne, Ratusz Miejski i wiele innych.
Atrakcje: zakłady ceramiczne - w przedostatni weekend sierpnia w Bolesławcu odbywa się Święto Ceramiki.
Regionalne jedzenie: żurek śląski, pierogi z kapustą i grzybami, z kaszą i kawałkami białego sera, ciasto z kruszonką cytrynową.
W okolicy: zamek Kliczków, Nowogrodziec, Gościszów.

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - lekcja powtórzeniowa

Ćwiczenie 3b
Na jaką okazję tak się ubieramy? Proszę opisać swoje najdziwniejsze ubranie.

dziwny – dziwniejszy – najdziwniejszy

Ćwiczenie 4
Proszę podpisać obrazki.

Ćwiczenie 5
Proszę napisać, w którym pokoju/pomieszczeniu znajdują się poniższe meble i sprzęty.

sofa, komoda, obraz, fotel	krzesło, szafka, stół	toaletka, łóżko, stolik
lustro, odkurzacz, wieszak	umywalka, lustro, wanna	biturko, krzesło, obraz

KONCEPCJA PODRĘCZNIKA

Przykłady realizacji - poznajemy Polskę

omentarz impreza Sto lat! Prezenty
znicze choinka Na zdrowie! święta grób
szampan Wszystkiego najlepszego! koszyczek tort
Wesołego Alleluja! urodziny balony życzenia chryzantemy

Ćwiczenie 1a
Prozę posłuchać i powtórzyć za lektorem.

a. Święta Bożego Narodzenia – Wigilia
Życzenia: Wszystkiego najlepszego z okazji świąt Bożego Narodzenia!

choinka gwiazda
łańcuch bombka
prezenty oplątek

b. Święta Wielkanocne – śniadanie wielkanocne
Życzenia: Wesołego Alleluja!

koszyczek pisanki

c. Nowy Rok – impreza sylwestrowa
Życzenia: Szczęśliwego Nowego Roku!

szampan, zabawa, tańczyć

d. Urodziny – impreza urodzinowa
Życzenia: Wszystkiego najlepszego z okazji urodzin, sto lat!

balony świeczki tort prezenty

大连外国语学院
Dalian University of Foreign Languages

Przykład lekcji zrealizowanej na podstawie prezentowanego podręcznika

- Pokazowa lekcja odbyła się w Pekinie, uczestnikami było 22 studentów Pekinśkiego Uniwersytetu Języków Obcych, I rok polonistyki, poziom A1.2 na podstawie lekcji 2, część II

**Lekcja pokazowa : II Ogólnochińskie Warsztaty Glottodydaktyczne, Pekin 2019
Beata Sałęga-Bielowicz , Daliański Uniwersytet Języków Obcych**

„Mieszkać w akademiku czy wynająć mieszkanie? A może mieszkać w hotelu?”

Propozycje wykorzystania podręcznika na różnych kursach

Kurs ekstensywny około 30 godzin (np. uczniowie mają 1 lub 2 godziny tygodniowo: alfabet, przedstawianie się, mówienie o sobie (imię, nazwisko, adres, nr telefonu), narodowości, języki, czas wolny, wygląd zewnętrzny, jedzenie, rutyna dnia, pytanie o godzinę, dni tygodnia, pory dnia, liczebniki główne i porządkowe, rodzina, z gramatyki: mianownik l. poj i pojęcie rodzaju, czasowniki: być i mieszkać, koniugacje czasownika: -m; -sz, -ę; -isz/-ysz, -ę; -esz, biernik l. poj. i jego funkcje, dopełniacz l. poj. i jego niektóre funkcje. (w podręczniku: l.1, l.2, l.3,, l.4, l.5, wykorzystujemy także zeszyt ćwiczeń i lekcję powtórzeniową 1-3 i niektóre elementy z lekcji powtórzeniowej 4-6).

Propozycje wykorzystania podręcznika na różnych kursach

- Kurs ekstensywny około 60 godzin lub więcej; zaczynamy podobnie, o ile osoby są z zerową znajomością, jak na kursie 30-godzinnym, dodajemy kolejne treści: zawody, miesiące, pory roku, infrastruktura miasta, środki transportu w mieście i dalekobieżne, sklepy spożywczy, warzywniak, z gramatyki możemy powtórzyć i utrwalić poprzednie tematy, dodajemy narzędnik l.poj. i mn. czas przeszły, dopełniacz l.poj. dodajemy więcej funkcji. (w podręczniku: l.1, l.2, l.3,, l.4, l.5, l. 6, l.7, l.8, l.9, wykorzystujemy także zeszyt ćwiczeń i lekcję powtórzeniową 4-6, to czego nie wykorzystaliśmy wcześniej i 7-9, w zależności od potrzeb także lekcję Świątujemy).

Propozycje wykorzystania podręcznika na różnych kursach

Kurs ekstensywny z perspektywą np. dwuletnią; Kurs intensywny semestralny (I część) lub II część dla uczących się już z pewną wiedzą (dla zaczynających naukę od II części przewidziany jest tzw. Suplement, w którym znajdują się ćwiczenia odwołujące się do treści nauczania, które znalazły się w I części. Pozwala to na powtórzenie lub odświeżenie wiedzy i kontynuację nauki z II częścią.

Podsumowanie

- Autorki mają świadomość, że jest to kolejna i jedna z wielu propozycji podręcznika na poziom A1, jednak jako osoby z długim stażem czuły potrzebę przedstawienia swojej koncepcji uczenia języka polskiego jako obcego/drugiego.
- Autorki w założeniu przyjęły, że jest on przeznaczony dla dorosłych uczących się, ale treści, bohaterowie i ich codzienne życie przedstawione w podręczniku mogą się sprawdzić również w nauczaniu nastolatków czy starszych dzieci, sprawdza się w pracy z przyjezdnymi zza naszej wschodniej granicy.
- Autorki wyrażają nadzieję, że podręcznik *Język polski – Chcę i mogę!* będzie służył uczącym się w sprawnym i efektywnym poznawaniu polszczyzny. Nauczycielom ułatwi zaś codzienną pracę.
- Dziękuję za uwagę w imieniu swoim i mojej serdecznej koleżanki i współautorki Edyty Gałat.